

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 6Co/74/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6119206427
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 08. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lýdia Gálisová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2022:6119206427.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lýdie Gálisovej a členiek senátu JUDr. Márie Malíkovej a JUDr. Sone Vackovej v spore žalobcu: E. J., nar. XX.X.XXXX, bytom M. XXX, zastúpeného: JUDr. Dalibor Motyčka, advokát so sídlom Štefánikova trieda 76/52, Nitra, proti žalovanej: I. P., nar. XX.X.XXXX, bytom S. XXX, zastúpenej: Sidor a partneri, s.r.o., so sídlom Železničná 4/A, Hlohovec, o zaplatenie sumy 11 000 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 28. júna 2021 pod č.k.12C/85/2019-244 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie m e n í tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 2 200 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 2 200 eur od 07.01.2019 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

V ostatnej napadnutej časti rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e .

Žalovaná má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v pomere úspechu vo veci 60%.

o d ô v o d n e n i e :

1.1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol. Priznal žalovanej náhradu trov konania ako aj trov odvolacieho konania v plnej výške, ktorú je povinný zaplatiť žalobca s tým, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že žalobca sa žalobou v upomínacom konaní na Okresnom súde Banská Bystrica doručenou súdu dňa 7.1.2019 domáhal od žalovaných I., E., P. P., I. P., E. P. a Q. P. zaplatenia sumy 11 000 eur s príslušenstvom spoločne a nerozdielne z titulu bezdôvodného obohatenia, dôvodiac, že stavba v podielovom spoluvlastníctve žalovaných je neoprávnene postavená na pozemku v jeho výlučnom vlastníctve. Tento protiprávny stav trvá od roku 1992. Znaleckým posudkom bol nájom pozemku za jeden kalendárny rok určený vo výške 1 100 eur. Uplatnil si nárok za dobu 10 rokov vo výške 11 000 eur za úmyselné užívanie jeho pozemku.

1.2. Z vykonaného dokazovania zistil, že žalobca je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v obci S., okres F., v katastrálnom území S., zapísanej na LV číslo XXXX ako: parcela registra "E" číslo XXXX/XX, druh pozemku: Zastavané plochy a nádvorí o výmere 800 m². Ako titul nadobudnutia je na liste vlastníctva uvedené D 1647/1983-38/84/ PKV 860 pod B6 a PKV 860 pod B10/, ROEP - S. Z 1577/2015. Žalovaní - I. P., E. P., P. P., I. P., E. P. a Q. P. sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v obci S., okres F., v katastrálnom území S., zapísanej na LV číslo XXX ako: rodinný dom so súpisným číslom XXX na parcele XXXX/XX a to I. P. v spoluvlastníckom podiele 1/10-ina k celku, E. P. v spoluvlastníckom podiele 1/10 - ina k celku, P. v spoluvlastníckom podiele 1/10-ina k celku, I. P. v spoluvlastníckom podiele 1 /10-ina k celku, E. P. v spoluvlastníckom podiele 1/10-ina k celku, Q. P. v spoluvlastníckom podiele 1/10-ina k celku. Spoluvlastnícky podiel nadobudli dedením, ako titul nadobudnutia je na liste vlastníctva zapísané D 2978/83, žiadosť Z 9738/13-37/14.

Právny vzťah k parcele, na ktorej leží stavba 127 nie je evidovaný na liste vlastníctva. Stavba v podielovom spoluvlastníctve žalovaných je postavená na pozemku vo výlučnom vlastníctve žalobcu. Žalobca tvrdil v podanej žalobe, že tento protiprávny stav pretrváva najmenej od roku 1992, žalovaní nemajú záujem na usporiadaní vlastníckych vzťahov. Uvádzal, že ich opakovane ústne aj písomne vyzýval na usporiadanie vzájomných vzťahov. Žalovaná tvrdila, že žalobcom nikdy nebola vyzvaná na vydanie bezdôvodného obohatenia. Žalobca doložil písomnú výzvu na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie nehnuteľnosti zo dňa 25.6.2018 adresovanú všetkým žalovaným. Ďalej súd prvej inštancie uviedol, že Okresným súdom Nitra bol vydaný platobný rozkaz dňa 25.3.1993 vo veci žalobcu proti žalovanej Q. o zaplatenie sumy 1 600 Sk, právoplatný dňa 14.4.1993. Jednalo sa o zaplatenie nájomného za užívanie nehnuteľnosti parcely č. 2599/22 za obdobie od 10.3.1991 do 10.3.1993 vo vlastníctve žalobcu a užívala ju Q. bez právneho titulu. V žalobe zo dňa 10.3.1993 žalobca uvádzal, že je vlastníkom parcely č. XXXX/XX o výmere 800 m² na základe rozhodnutia Štátneho notárstva v Nitre D 1647/83 zo dňa 11.8.1983, nehnuteľnosť bola zapísaná v PKV 860. Žalovaná doložila do spisu výpis z PKV č.860, v nej je zapísaná parcela, ktorá je predmetom konania ako parc. č. XXXX/XX stavebná plocha /záhrada/ za humná o výmere 800 m². Pod radovým číslom B6 bol zapísaný ako vlastník D. J. v podiele 6/14 a pod radovým číslom B10 D. J. v podiele 8/14, spolu 14/14 = 1 celá. Žalovaná predložila Rozhodnutie Okresného úradu Nitra, katastrálny odbor číslo C227/14 zo dňa 10.11.2014, z ktorého vyplýva, že v rámci ROEPu sa zapísala do návrhu ROEPu parcela registra E č. XXXX/XX zastavané plochy a nádvoria o výmere 800m² v prospech vlastníka - žalobcu titulom rozhodnutia D 1647/83-14 v podiele 1/1. Rozhodnutie bolo potvrdené Okresným úradom Nitra Odborom opravných prostriedkov číslo Co 1/2015-2/Br zo dňa 27.1.2015. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že k parcele č. XXXX/XX nebola predložená na zápis verejná alebo iná listina preukazujúca vlastnícke právo v prospech Q. P., ktorá podala k ROEPu námietky. Žiadala o zápis parcely č. XXXX/XX, dôkazy preukazujúce jej vlastníctvo k parcele nedoložila žiadne, len výpis z PKV č. 860. Na základe PKV nebolo možné vykonať zápis vlastníckeho práva do návrhu ROEPu. Na pozemku vo výlučnom vlastníctve žalobcu sa nachádza stavba - rodinný dom v podielom spoluvlastníctve žalovaných. Medzi žalobcom a žalovanými nie je a nikdy nebola uzavretá nájomná zmluva ohľadne užívania pozemku a ani žiadna iná zmluva. Vedľa seba stoja dve rovnocenné vlastnícke práva v zmysle § 123 a § 124 Občianskeho zákonníka vlastnícke právo žalobcu k pozemku a vlastnícke právo žalovaných k stavbe - rodinnému domu. Právny vzťah k parcele, na ktorej leží stavba 127 nie je evidovaný na liste vlastníctva a stavba v podielovom spoluvlastníctve žalovaných je neoprávnene postavená na pozemku vo výlučnom vlastníctve žalobcu.

1.3. Na zistený skutkový stav súd prvej inštancie aplikoval ustanovenia § 451 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), § 456 OZ, § 458 ods. 1 OZ, § 107 ods. 1,2 OZ, § 517 odsek 1, odsek 2 OZ, § 559 ods. 2 OZ, § 121 ods. 3 OZ, § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v znení neskorších právnych predpisov, § 3 ods. 1 OZ a uviedol, že právny vzťah k parcele, na ktorej leží stavba XXX nie je evidovaný na liste vlastníctva a stavba v podielovom spoluvlastníctve žalovaných je neoprávnene postavená na pozemku vo výlučnom vlastníctve žalobcu. U žalovaných došlo k bezdôvodnému obohateniu. V súvislosti s užívaním cudzej veci je danosť nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia vzniknutého takýmto užívaním bez právneho dôvodu jednoznačne daná. Záväzok vzniknutý z bezdôvodného obohatenia podľa ustanovenia § 489 OZ je objektívnej povahy. Vzniká na základe objektívnej skutočnosti v zákonom predvídaných situáciách s poukazom na ustanovenie § 451 a a § 454 OZ, bez ohľadu na to, ktorého zo strán záväzkového právneho vzťahu zaťažuje dôvod jeho vzniku. Na vznik záväzkového právneho vzťahu z bezdôvodného obohatenia sa existencia zavinenia ani existencia protiprávneho úkonu nevyžaduje.

1.4. Ako prvoradou sa zaoberal vznesenou námietkou premlčania žalovanou. Nestotožnil sa s názorom žalobcu, že vznesenie námietky premlčania je v rozpore s dobrými mravmi. Uviedol, že všeobecne platí, že vznesenie námietky premlčania voči uplatňovanej pohľadávke, nemožno pokladať za konanie v rozpore s dobrými mravmi. Dobrým mravom zásadne neodporuje, ak niekto namieta premlčanie práva uplatňovaného voči nemu, pretože inštitút premlčania prispieva k istote v právnych vzťahoch, je inštitútom zákonným, a teda použiteľným vo vzťahu k akémukoľvek právu, ktoré sa podľa zákona premlčuje. Uplatnenie námietky premlčania by sa priečilo dobrým mravom len vo výnimočných prípadoch, kedy by bolo výrazom zneužitia tohto práva na úkor účastníka, ktorý márne uplynutie premlčacej doby nezavinil a voči ktorému by za tejto situácie zánik nároku vymáhanej pohľadávky bol neprimerane tvrdým postihom v porovnaní s rozsahom a charakterom ním uplatňovaného práva a dôvody pre ktoré svoje právo včas neuplatnil. Žalovaná vzniesla námietku premlčania hneď pri prvom úkone, ktorý jej patril, v odpore proti platobnému rozkazu. Nenesie zodpovednosť za to, že žalobca nepodal žalobu skôr, nič mu nebránilo podať žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia v premlčacej

lehote. Žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia podal až v roku 2019, tvrdiac, že tento stav trvá už 26 rokov. Rozhodnutie NS SR sp.zn. 3Cdo/137/2017, na ktoré odkazoval právny zástupca žalobcu, sa nedá aplikovať na prejednávany spor, pretože tu Najvyšší súd riešil špecifický prípad, v ktorom námietku premlčania v konaní o náhradu škody, za ktorú podľa zákona č. 58/1969 Zb. zodpovedá štát, vznesie štát v procesnom postavení žalovaného, rovnako ani rozhodnutie Ústavného súdu SR sp.z.n II.ÚS/176/2011 sa nedá aplikovať na prejednávany spor. Súdna prax ustálila, že dôvodné vznesenie námietky premlčania v občianskom súdnom konaní (§ 100 ods. 1 OZ) nemožno považovať za konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 3 ods. 1 OZ a použitím tohto ustanovenia tak nemožno reparovať už zaniknuté právo veriteľa na vymáhanie jeho pohľadávky (Rozsudok Najvyššieho súdu SR., sp. zn. 1Cdo 148/2004).

1.5. Ďalej súd prvej inštancie uviedol, že je preň záväzný právny názor vyslovený odvolacím súdom. K inštitútu premlčania, k premlčacej dobe pri práve na vydanie bezdôvodného obohatenia ako aj k otázke získania bezdôvodného obohatenia úmyselným konaním a bez úmyselného konania sa Krajský súd v Nitre vyjadril v bodoch 18.19.20 odôvodnenia svojho rozhodnutia. Pri práve na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia je stanovená subjektívna - dvojročná premlčacia doba a objektívna trojročná, resp. desaťročná premlčacia doba. Ich začiatok je stanovený odlišne, sú na sebe nezávislé čo do svojho plynutia, jeho začiatku aj konca. Ak skončí plynutie niektorej z nich, právo sa premlčí bez ohľadu na druhú premlčaciu dobu (ak bola vznesená námietka premlčania) a nemožno ho priznať. Pre začiatok behu subjektívnej premlčacej doby sa vyžaduje skutočná, nie iba predpokladaná vedomosť oprávneného o tom, že na jeho úkor bolo získané bezdôvodné obohatenie a kto ho získal. Pritom nie je rozhodujúce, že oprávnený sa mohol o získaní tohto obohatenia na jeho úkor dozvedieť pri vynaložení potrebnej starostlivosti prípadne aj skôr. Naproti tomu, plynutie objektívnej premlčacej doby je upravené bez akejkoľvek závislosti na subjektívnej vedomosti oprávneného o bezdôvodnom obohatení získanom na jeho úkor a plynie odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu. V prejednanom spore nárok žalobcu v súvislosti s posúdením subjektívnej premlčacej doby považoval za premlčaný, pretože skutočnosti vyžadujúce ustanovenie § 107 ods. 1 OZ boli žalobcovi známe 26 rokov. Je výlučným vlastníkom pozemku nadobudnutým titulom dedenia v roku 1983. Žalovaná je podielovou spoluvlastníčkou stavby na pozemku vo vlastníctve žalobcu v podiele 1/10, nadobudnutého titulom dedenia v roku 1983. Žalobca tvrdil v podanej žalobe, že tento protiprávny stav pretrváva najmenej od roku 1992. Prinajmenšom už v roku 1992 vedel, kto sa na jeho úkor obohatil, a že dochádza k bezdôvodnému obohateniu, dokonca svojho nároku sa domáhal na súde. Okresným súdom Nitra bol vydaný platobný rozkaz dňa 25.3.1993 vo veci žalobcu proti žalovanej Q., o zaplatenie sumy 1 600 Sk, jednalo sa o zaplatenie nájomného za užívanie nehnuteľnosti parcely č. XXXX/XX za obdobie od 10.3.1991 do 10.3.1993, ktorá bola vo vlastníctve žalobcu a užívala ju Q. P. bez právneho titulu. Dvojročná subjektívna premlčacia doba začala žalobcovi plynúť najneskôr v roku 1992 a uplynula mu v roku 1994. Nárok žalobcu v súvislosti s posúdením trojročnej objektívnej premlčacej doby podľa § 107 ods. 2 OZ, podľa ktorého najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, mu uplynula v roku 1995, k bezdôvodnému obohateniu došlo už prinajmenšom v roku 1992. Žaloba bola Okresnému súdu Banská Bystrica doručená dňa 7.1.2019, teda po uplynutí dvojročnej aj trojročnej premlčacej doby. K úmyselnému konaniu žalovanej citoval zo zrušujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu 6 Co /70/2020 zo dňa 30.11.2020 z bodu 24 odôvodnenia a uviedol, že protiprávny stav trvá minimálne od roku 1992, k usporiadaniu vzájomných vzťahov nedošlo. Bezdôvodné obohatenie vzniklo pred dňom 07.01. 2009.

1.6. O trovách konania rozhodol s poukazom na § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovanej náhradu trov konania priznal v plnej výške, nakoľko vo veci mala úspech. V konaní neboli zistené žiadne výnimočné okolnosti, ani dôvody hodné osobitného zreteľa, v okolnostiach danej veci, ani u strán sporu s poukazom na ustanovenie § 257 CSP. V zmysle ustanovenia § 262 ods. 1, 2 CSP rozhodol len o nároku na náhradu trov konania a o výške bude rozhodovať samostatným uznesením vyšší súdny úradník.

2. Žalobca podal proti rozsudku odvolanie. Odvolanie zdôvodnil ustanovením § 365 ods. 1 písmeno d), f), h), c) CSP namietajúc, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Namietal postup súdu prvej inštancie spočívajúci bez vykonania akéhokoľvek ďalšieho dokazovania na základe totožného skutkového stavu dospievajúceho k dvom celkom rozdielnym právnym záverom. Uviedol, že nie sú mu známe dôvody zamietajúceho rozhodnutia, pretože mal nesporne čiastočný nárok na vydanie

bezdôvodného obohatenia v rozsahu minimálne 2 roky späťne odo dňa podania žaloby. Namietal posúdenie námietky premlčania, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi a v rozpore s ustálenou judikatúrou. Súd prvej inštancie v celom rozsahu ignoroval skutočnosť, že žalovaná po desaťročia prijímala výhody vyplývajúce jej z bezdôvodného obohatenia. Nemala akúkoľvek snahu o vyriešenie vzniknutej situácie. Ďalej namietal nesprávnu interpretáciu súdom prvej inštancie dôvodov rozhodnutia odvolacieho súdu v zrušujúcom uznesení zo dňa 30. 11. 2020. Odvolací súd v dôvodoch rozhodnutia v žiadnom prípade nekonštatoval premlčanie uplatneného nároku, iba usmernil súd prvej inštancie na posúdenie rozhodných skutkových okolností. Súd prvej inštancie bez vykonania ďalšieho dokazovania, bez existencie akýchkoľvek nových skutkových či iných skutočností rozhodol vo veci úplne naopak. Uviedol, že z dôkaznej situácie je nesporné, že je vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti na základe dedičského rozhodnutia od roku 1983. Žalovaná je podielovou spoluvlastníčkou postavenej stavby. Svoj nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 11 000 eur uplatnil za 10 rokov predchádzajúcich podaniu žaloby dňa 07. 01. 2019 teda od 07. 01. 2009. V danom prípade sa jedná o úmyselné konanie žalovanej, o úmyselné bezdôvodné obohatenie. Je nesporné, že žalovaná mala po celý čas vedomosť o tom, že nie je vlastníčkou pozemku, na ktorom je postavená stavba. Vedome užíva stavbu bez právneho dôvodu na jeho úkor, vedome nevykonala akékoľvek právne úkony smerujúce k vysporiadaniu užívacieho, respektíve vlastníckeho práva stavby a pozemku, v dôsledku čoho vedome prijímala plnenie zodpovedajúce bezdôvodnému obohateniu po celú dobu trvania protiprávneho stavu, napriek podaniu žaloby po dobu viac ako 2 roky opätovne vedome prijíma bezdôvodné obohatenie. Už v roku 2015 sa snažila získať vlastnícke právo k jeho nehnuteľnosti. Od toho času musela mať vedomosť o svojom protiprávnom konaní a rozpore vlastníctva pozemku a stavby. Svojím účelovým nekonaním a užívaním cudzej veci porušuje zákon. Tým sa v tichosti obohacovala na úkor jeho vlastníckych a majetkových práv minimálne od času nadobudnutia nehnuteľností po súčasnosť. Svoj nárok uplatnil 07. 01. 2019 späťne 10 rokov. Bezdôvodné obohatenie titulom užívania cudzej veci má pokračujúci charakter. Nejde o jednorázové obohatenie zo strany žalovanej. Pre posúdenie vzniku bezdôvodného obohatenia je potrebné konštatovať, že k prvotnému bezdôvodnému obohateniu došlo po nadobudnutí vlastníckeho práva žalovanej k stavbe, v roku 1983. Charakter bezdôvodného obohatenia má kontinuálny charakter, vzniká po celú dobu trvania protiprávneho stavu. Pre posúdenie kedy k nemu skutočne došlo je nutné posudzovať skutočnosti začiatkov nároku uplatneného žalobou k 07.01.2009 a nie nesprávne roku 1992/1993 ako to odôvodnil súd prvej inštancie. Žalovaná v priebehu konania nepoprela vedomé a úmyselné užívanie nehnuteľností. Jedinou jej procesnou námietkou bola námietka premlčania. Sama akceptovala jeho nárok v rozsahu dvoch rokov odo dňa podania žaloby. Preto mu nie je známe prečo súd prvej inštancie žalobu v celom rozsahu zamietol. Mal skúmať premlčanie nároku prihliadajúc na výpoveď žalovanej, že už v roku 2015 objektívne vedela a snažila sa získať nehnuteľnosť do svojho vlastníctva. Nárok minimálne v rozsahu týchto štyroch rokov nie je premlčaný, respektívne nie je premlčaný späťne 2 roky od 07. 01. 2019. Ďalej citoval z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. 4. 2011 Sp. II.ÚS 176/2011, z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky Sp. zn. 3 Cdo 137/2017 zo dňa 22. marca 2018 zaoberajúce sa vznesenú námietku premlčania v rozpore s dobrými mravmi. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Žalovaná podala vyjadrenie k odvolaniu. Uviedla, že súd prvej inštancie pri posudzovaní vznesenej námietky premlčania vychádzal z tvrdenia žalobcu, že už 26 rokov mu bolo známe výlučné vlastníctvo pozemku nadobudnutého dedením v roku 1983 a tvrdení pretrvávania protiprávneho stavu najmenej od roku 1992. Od toho dátumu vedel kto sa na jeho úkor obohatil, že dochádza k bezdôvodnému obohateniu. Súd prvej inštancie mal pre posúdenie námietky premlčania dostatok dôkazov a skutkových tvrdení strán. K jeho tvrdeniu, že po desaťročiach poberala výhody vyplývajúce z užívania nehnuteľnosti uviedla, že od roku 1990 žila v F. Nehnuteľnosť neužívala, vlastnícke právo jej patrí len v pomere 1/10 k celku stavby. Dom pozemok užívala matka, ktorá do svojej smrti bola presvedčená, že pozemok jej patrí. Za pozemok riadne zaplatila kúpnu cenu matke žalobcu, ktorá nikdy počas svojho života nevzniesla námietku neoprávneného užívania. Matka nemohla vypovedať na súde, v deň pojednávania zomrela. K ďalšiemu tvrdeniu žalobcu, že nevyvinula žiadnu snahu o vyriešenie situácie uviedla, že žalobca nevyvinul akúkoľvek snahu o vyriešenie spornej situácie ani pred podaním žaloby a doposiaľ. K námietke premlčania uviedla, že právo patrí bdelym. Žalobca v konaní pred súdom prvej inštancie preukazoval kedy sa skutočne dozvedel o vzniku bezdôvodného obohatenia, dostatočne jasne a vierohodne opísal celú chronológiu vlastnej vedomosti a ďalší postup a ustálil okamih vlastnej vedomosti. K ďalšej námietke žalobcu o jej snahe získať nehnuteľnosť v roku 2015 v rámci ROEPu uviedla, že nebola účastníčkou správneho konania. Kataster do konania nepribral všetkých vlastníkov

stavby a neinformoval ich o výsledku konania. Žalobca bol účast' účastníkom konania a bol mu známy ich okruh. Od roku 2015 žiadnym spôsobom existujúci stav neriešil. Pokiaľ tvrdil, že bolo jej úmyslom sa na jeho úkor bezdôvodne obohatiť, bolo jeho procesnou povinnosťou preukázať skutkové okolnosti tomu nasvedčujúce. Žalobu podal až v roku 2019 tvrdiac, že tento právny stav trvá už 26 rokov. Z obsahu spisu nevyplýva, že včasnému uplatneniu práva bránila mimoriadna závažná, objektívne existujúca, náhla, neprekonateľná a nepredvídateľná prekážka, pre ktorú by sa javilo nepriznanie premlčaného práva neprímerane tvrdým postihom. Neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti odôvodňujúce tak výnimočný zásah do princípu právnej istoty, ktorým by došlo k jej značnému znevýhodneniu a odopretiu výkonu jeho práv. O takýto prípad môže ísť len vtedy, ak 2. účastník konania márne uplynutie premlčacej doby nezavinil a voči nemu by za takejto situácie priznanie účinkov premlčania bolo neprímerane tvrdým zásahom. Poukázala na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 176/2011, IV. ÚS 542/2013. Ďalej uviedla, že žalobca uplatňuje svoj nárok exekučnom konaní vedenom na exekútorskom úrade JUDr. Ing. D. J.. Domáha sa uplatnenia plnenia vo vykonávacom konaní. O žalobe proti nej nie je možné vyhovieť ani čiastočne. Navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu potvrdil a zaviazal žalobcu na náhradu trov konania.

4. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané stranou, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané a v zákonom stanovenej lehote (§359, § 362 ods. 1 CSP) a zistení, že odvolanie spĺňa náležitosti § 363 a nasl. CSP, preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 ods.1 CSP, § 380 ods.1 CSP) skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (383 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania a s verejným vyhlásením rozsudku (§ 385 ods.1, 219 ods.3 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je čiastočne dôvodné. Súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav a vec nesprávne posúdil po právnej stránke. Preto odvolací súd napadnutý rozsudok v časti podľa §388 CSP zmenil a v ostatnej časti potvrdil ako vecne správny podľa § 387 CSP potvrdil.

Podľa § 388 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

Podľa § 387 ods.1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor iného obohatiť, musí obohatenie vydať.

5. Plnenie bez právneho dôvodu je jednou zo skutkových podstát bezdôvodného obohatenia spočívajúceho v tom, že medzi zúčastnenými osobami chýba právny vzťah, ktorý by zakladal právny nárok na predmetné plnenie. O obohatenie ide len vtedy, ak takýmto plnením dostal majetkovú hodnotu ten, komu bolo plnené, takže v jeho majetku došlo buď k zvýšeniu aktivít alebo k zníženiu pasív, prípadne sa jeho majetkový stav nezmenšil, hoci by sa tak za bežných okolností stalo. Plnením bez právneho dôvodu je užívanie cudzej veci bez zmluvy o nájme, či iného titulu oprávňujúceho užívať cudziu vec. V takom prípade vzniká prospech tomu, kto realizuje užívateľské oprávnenie bez toho, aby sa jeho majetkový prospech zmenšil o prostriedky vynaložené v súvislosti s právnym vzťahom, ktorý zakladá právo vec užívať. Pretože taký užívateľ nie je schopný spotrebované plnenie po dobu výkonu práva užívania cudzej veci vrátiť, je povinný nahradiť bezdôvodné obohatenie peňažnou formou. Majetkovým vyjadrením prospechu získaného plnením bez právneho dôvodu je peňažná čiastka, ktorá zodpovedá čiastkam vynakladaným obvykle v danom mieste a v čase za užívanie obdobného predmetu nájmu a ktorú by nájomca za obvyklých okolností bol povinný platiť podľa nájomnej zmluvy. Z hľadiska posúdenia otázky získania bezdôvodného obohatenia užívaním cudzej veci nie je významné, či a akým spôsobom bolo užívanie veci konzumované a či bola držba veci majetkovo zhodnocovaná, teda či priniesla konzumentovi zisk.

6. Z výsledkov vykonaného dokazovania vyplýva, že žalovaná užíva nehnuteľnosť žalobcu. V danej časti sa odvolací súd stotožnil so zisteným skutkovým stavom, preto ho nebude opakovať rozsahu. Skutkový stav medzi stranami nebol sporný.

7. Sporná zostala otázka premlčacej doby, žalobca uplatňoval desaťročnú premlčaciu dobu tvrdiac, že žalovaná sa úmyselne obohacovala na jeho úkor, posúdenie subjektívnej a objektívnej premlčacej lehoty súdom prvej inštancie namietajúcej žalobcom v odvolaní. Odvolací súd sa s dôvodmi jeho odvolania stotožnil. Súd prvej inštancie v dôvodoch rozhodnutia uviedol, že je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu v zrušujúcom uznesení, teoreticky uviedol plynutie subjektívnej premlčacej doby, objektívnej premlčacej doby, ale citované ustanovenie § 107 OZ nesprávne aplikoval na zistený skutkový stav napochopiac dôvody rozhodnutia odvolacieho súdu a rozdiel medzi plynutím subjektívnej premlčacej doby a objektívnej premlčacej doby pri bezdôvodnom obohatení, ku ktorému dochádza nie jednorázovo, ale sa jedná o pokračujúce bezdôvodné obohatenia. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 1 Cdo 67/2011 pripomenul, že právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil (§ 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo (§ 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Najvyšší súd tu konštatoval, že v prípade práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia zákon ustanovuje dvojročnú subjektívnu a trojročnú, resp. desaťročnú objektívnu premlčaciu dobu. Ich vzájomný vzťah je taký, že pokiaľ skončí plynutie jednej z nich a dôjde k vznieseniu námietky premlčania, premlčané právo nemožno oprávnenému priznať. Objektívna premlčacia doba začína plynúť od okamihu, keď k bezdôvodnému obohateniu skutočne (fakticky) došlo, a to bez ohľadu na to, či oprávnený o ňom vedel alebo nie. Pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby je rozhodujúci deň, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil. Keďže oprávnený sa o bezdôvodnom obohatení nemôže dozvedieť skôr, ako vzniklo, ani subjektívna premlčacia doba nemôže začať plynúť skôr ako objektívna. Oprávnený sa dozvie o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor obohatil vtedy, keď skutočne (preukázateľne) zistí skutkové okolnosti, na základe ktorých môže podať žalobu o vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, t. j. keď nadobudne vedomosť o rozsahu bezdôvodného obohatenia a o osobe obohateného, a to bez ohľadu na to, že sa o týchto skutočnostiach mohol dozvedieť aj skôr.

8. Pre účely preskúmaného prípadu treba osobitne poukázať na tú časť odôvodnenia rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 67/2011, v ktorej uviedol, že „to, kedy sa oprávnený dozvedel (dospel k záveru), ako jeho nárok vyplývajúci z týchto skutkových okolností možno právne kvalifikovať, nie je pri posudzovaní okamihu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby vôbec relevantné. To znamená, že oprávnený sa dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil (§ 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka), keď získa znalosť tých skutkových okolností, z ktorých je možné vyvodiť zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie“. Objektívna lehota začína plynúť od vzniku bezdôvodného obohatenia.

9. Medzi stranami nebolo sporné, že žalobca mal roky vedomosť o vzniku bezdôvodného obohatenia, čo mohlo mať vplyv len na posúdenie námietky premlčania z hľadiska dobrých mravov, ktorých sa žalobca nedovolal, pretože mu nič nebránilo uplatniť nárok v premlčacej dobe. S týmto dôvodom rozhodnutia súdu prvej inštancie sa odvolací súd stotožnil a stotožnil sa s posúdením objektívnej premlčacej doby 3 roky, pretože nebol preukázaný úmysel žalovanej bezdôvodne sa obohacovať.

10. Žalobca sa podanou žalobou domáhal od žalovaných v 1. až v 6. rade 11 000 eur s 5% ročným úrokom z omeškania od 07.01.2019 do zaplatenia, príslušenstva pohľadávky v sume 429,75 eura a trov konania. Okresný súd Banská Bystrica vydal 25.01.2019 platobný rozkaz pod č.k. 20Up/37/2019, ktorým zaviazal žalovaných zaplatiť žalobcovi 11 000 eur s úrokom z omeškania zo sumy 11 000 eur od 7.01.2019 do zaplatenia, náklady spojené s uplatnením pohľadávky 429,75 eura a náhradu trov konania v sume 890,68 eura spoločne a nerozdielne. Žalovaná podala proti platobnému rozkazu odpor, v ostatnej časti nadobudol právoplatnosť. Žalobca podal žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia 07.01.2019. Z vykonaného dokazovania a konštatovania súdu prvej inštancie, že o bezdôvodnom obohatení vedel 26 rokov vyplýva, že od začiatku vzniku bezdôvodného obohatenia vedel o bezdôvodnom obohatení a kto sa na jeho úkor obohatil. Za každý rok uplatneného nároku mu plynula premlčacia doba. Pretože žalobu podal až v roku 2019, žalovaná sa dovolala vznesenej námietky premlčania subjektívnej lehoty 2 roky pred podaním žaloby. Objektívna 3 ročná lehota plynula žalobcovi od vzniku bezdôvodného obohatenia, t.j. za každý uplatnený rok samostatne. Preto mal súd prvej inštancie pri správnom posúdení oboch premlčacích dôb priznať žalobcovi bezdôvodné obohatenie 2 roky pred podaním žaloby, t.j. od 07.01.2017 a zaviazat žalovanú na plnenie. Jeho záver, že žalobca vedel o bezdôvodnom

obohatení najmenej od roku 1992, a dvojročná lehota mu začala plynúť najneskôr v roku 1992 a uplynula v roku 1994 a objektívna mu uplynula v roku 2015 je z rozpore sa zásadou formálnej logiky, neakceptovania plynutí premlčacích dôb pri bezdôvodnom obohatení bez právneho dôvodu a záverov dôvodov zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu. Na záver odvolací súd len dodáva, že žalobca si uplatnil nárok nie od roku 1992, 1994, ale uplatnil nárok zo plynúce a vytvárajúce sa bezdôvodné obohatenie vznikajúce trvalým stálym bezdôvodným užívaním nehnuteľnosti žalovanými.

11. Odvolací súd preto napadnutý rozsudok v časti zmenil a zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi 2 200 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a 5% úrok z omeškania zo sumy 2 200 eur odo dňa 07.01.2019 do zaplataenia. V ostatnej zamietajúcej časti rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil, pretože žalovaná sa v tejto časti dovolala námietky premlčania.

12. O náhrade trov konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovení § 396 ods.3 a § 262 ods. 1 CSP. Žalobca si uplatnil nárok vo výške 11 000 eur. Bola mu priznaná suma 2 200 eur. Pomer úspechu žalovanej k neúspechu žalobcu predstavuje 60 % (úspešnejšej žalovanej vzniklo právo na náhradu trov odvolacieho konania). O výške trov konania rozhodne podľa § 262 ods. 1 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov v senáte 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).